

Nr 77

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framläggs förslag beträffande användningen av införsel- och regleringsavgiftsmedel på jordbrukets område.

Vidare föreslås en omläggning av prisregleringen för brödsäd, m. m.

Till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område begärs för nästa budgetår ett förslagsanslag av 155 miljoner kr.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1964.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLQMVIK, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, fråga om *vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.* samt anför därvid.

I årets statsverksproposition (bil. 11, s. 74) har Kungl. Maj:t — sedan jag anmält min avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga särskild proposition angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m. — föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition, till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1964/65 beräkna ett förslagsanslag av 155 miljoner kr.

I skrivelse den 27 augusti 1963 har *statens jordbruksnämnd* framlagt beräkningar och förslag rörande medelsbehovet under nästa budgetår för bl. a. de ändamål, som avses med nyssnämnda anslag.

Med skrivelse den 7 februari 1964 har *statens jordbruksnämnd* gjort framställning i vissa frågor rörande jordbruksregleringen m. m.

Jordbruksnämndens förslag såvitt rör anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

I sin skrivelse den 27 augusti 1963 hemställer statens jordbruksnämnd, att förslagsanslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ökas med 2 miljoner kr.

	Anslag 1963/64	Förslag 1964/65	Ökning eller minskning
1. Allmänt mjölkpristillägg ..	101 500 000	98 000 000	— 3 500 000
2. Stöd åt odlingen och beredningen av hampa samt till vissa odlingsförsök m. m. avseende spånadsväxter.....	700 000	700 000	—
3. Prisutjämning av vissa jordbruksreglerade råvaror till livsmedelsindustrin.....	50 000 000	55 000 000	+ 5 000 000
4. Diverse kostnader	1 100 000	1 100 000	—
Anslag resp. anslagsbehov (avrundat)	153 000 000	155 000 000	+ 2 000 000

1. Jordbruksnämnden förutsätter, att det allmänna mjölkpristillägget för regleringsåret 1964/65 enligt grunderna för gällande prissättningsystem kommer att utgå med oförändrat belopp, 74,4 öre per kg mjölkfett i den vid mejerierna invägda mjölken. Då mjölkinvägningen kan förutses bli av något mindre omfattning än under innevarande budgetår, kan medelsåtgången under budgetåret 1964/65 beräknas till 98 milj. kr.

2. Jordbruksnämnden föreslår ett oförändrat prisstöd, 680 000 kr., till 1964 års hampodling. Vidare förordas att sedvanligt statsbidrag på 14 000 kr. lämnas Riksförbundet Lin och hampa för att bestrida viss del av förbundets årliga kostnader för tekniska undersökningar och försöksverksamhet. Ett oförändrat stöd med 6 000 kr. bör jämväl lämnas Sveriges allmänna linodlingsförening.

3. Ersättning för jordbrukets kostnader för prisutjämning på råvaror till livsmedelsindustrin i anledning av vissa åtgärder inom EFTA skall enligt beslut vid 1960—1962 års riksdagar (senast prop. 1962:95; JoU 1962:10; rskr 199) tills vidare utgå för choklad- och konfektyrvaror, bisquits och wafers, senap, såser, soppor, o. d. samt fiskkonserver o. d. Prisutjämningsförfarandet administreras beträffande utbetalningar och kontroll för choklad- och konfektyrvaror samt bisquits och wafers av

kontrollstyrelsen och i övrigt av jordbruksnämnden. Kostnaderna för prisutjämnningen under budgetåret 1963/64 beräknas understiga den härför anvisade anslagsposten på 50 milj. kr. med ett belopp i storleksordningen 5 å 10 milj. kr. En av de viktigaste i prisutjämnningen ingående råvarorna, sockrel, har på grund av de höga internationella priserna en längre tid varit fritt från införselavgift, till följd varav någon prisutjämnning under ett antal månader inte utgår för denna råvara.

För budgetåret 1964/65 har nämnden funnit sig böra räkna med ett medelsbehov till nu ifrågavarande prisutjämningsändamål på sammanlagt ca 55 milj. kr. Vid beräkningen har nämnden ansett sig inte kunna ta hänsyn till sådana utvidgningar av varuområdet för hithörande prisutjämnningar, som framdeles kan komma att genomföras.

4. Jordbruksnämnden föreslår, att från anslagsposten till diverse kostnader för budgetåret 1964/65 skall få bestridas utgifter av samma slag som budgetåret 1963/64.

Från anslagsposten bör sålunda nämnden få bestrida utgifterna för det fortsatta stödet åt ullproduktionen i enlighet med principbeslut vid 1959 års riksdag (nämnden beräknar kostnaderna härför till omkring 400 000 kr.) och för ersättning till Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. för handhavande av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter (härtill beräknar nämnden högst 200 000 kr.). Av anslagsposten torde vidare liksom under budgetåret 1963/64, inom ett beräknat belopp av 500 000 kr., efter Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall få bestridas sådana oförutsedda utgifter, som mera direkt kan föranledas av den prisreglerande verksamheten. Av sistnämnda delpost bör Kungl. Maj:t på samma sätt som gäller för innevarande budgetår få anvisa medel för att bestrida kostnader för skördeuppskattning och administration i samband med det permanenta skördeskadeskyddet.

Jordbruksnämndens framställning den 7 februari 1964 i vissa frågor rörande jordbruksregleringen m. m.

Införselavgiftsmedlens användning m. m.

I sin skrivelse lämnar statens jordbruksnämnd dels redogörelse för de beslut av statsmakterna, som skall ligga till grund för införselavgiftsmedlens användning, dels redogörelser och beräkningar för samt förslag om storleken och användningen av sådana medel under regleringsåren 1962/63—1964/65. I skrivelsen hemställer nämnden vidare om förnyelse av myndiganden rörande användningen av regleringsmedel för viss upplysningsverksamhet och angående användningen av interna regleringsavgifter.

Till nämndens skrivelse är fogade sammanställningar i ämnet (s. 5—9).

Införelavgifter på jordbruksregleringens område under regleringsåren 1963/64 och 1964/65

(Tecknet * är utsatt i uppgiftskolumnerna för varugrupper, där inflytande avgiftsmedel beräknas icke uppgå till 10 000 kr.)

Avgiftsbelagda importvaror	Regleringsåret 1/9 1963—31/8 1964 (socker 1/5 1963—30/4 1964)			Regleringsåret 1/9 1964—31/8 1965 (socker 1/5 1964—30/4 1965)		
	Beräknad import ton	Antagen införelavgift kr. per 100 kg	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kr.	Beräknad import ton	Antagen införelavgift kr. per 100 kg	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kr.
1	2	3	4	5	6	7
Brödsäd samt mjöl och gryn därav:						
vete	180 000	21	37 800	50 000	21,45	10 725
råg	100 000	21	21 000	50 000	21,45	10 725
övriga slag						
Summa			58 800			21 450
Ärter och bönor (för människoföda) samt hampfrö:						
bönor	3 000	34,10	1 023	2 500	34,85	871
ärter	4 000	10,35	414	3 000	10,55	317
hampfrö	1 000	34,10	341	1 000	34,85	348
Summa			1 778			1 536
Fodermedel (samt malt):						
korn, havre, sorghum (även i form av mjöl o. dyl.)	5 000	17	850	5 000	17	850
sockersnitzel	30 000	2	600	20 000	2	400
kli	25 000	10	2 500	25 000	10	2 500
majs	40 000	19	7 600	38 000	20	7 600
oljekraftfoder	275 000	3	8 250	275 000	3	8 250
malt	6 000	20	1 200	6 000	20	1 200
hömjöl	9 000	4	360	9 000	4	360
övriga (bl. a. melass)	35 000	4,20	1 470	25 000	4,20	1 050
Summa	—	—	22 830	—	—	22 210

Införselavgifter på jordbruksregleringens område under regleringsåren 1963/64 och 1964/65 (forts.)

Avgiftsbelagda importvaror	Regleringsåret 1/9 1963—31/8 1964 (socker 1/5 1963—30/4 1964)			Regleringsåret 1/9 1964—31/8 1965 (socker 1/5 1964—30/4 1965)			
	Beräknad import ton	Antagen införselavgift kr. per 100 kg	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restititioner) 1 000 kr.	Beräknad import ton	Antagen införselavgift kr. per 100 kg	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restititioner) 1 000 kr.	
1	2	3	4	5	6	7	
Potatis:							
matpotatis (ej nyskördad, tullbelagd)	6 000	17,50	1 050	30 000	12,60	3 780	
mjöl, gryn och flingor av potatis och andra matpotatisprod.	—	—	3 300	—	—	3 380	
Summa			4 350			7 160	
Stärkelse och stärkelseprodukter:							
vete-, ris- och potatisstärkelse	300	40,10	120	300	40,50	121	
andra slag av stärkelse:							
maniok- och arrowrot samt diverse stärkelsehaltiga slag av mjöl, gryn och flingor . .	2 800	59,90	1 427	2 800	60,50	1 444	
druv- och stärkelsesocker	350	71,60	1 80	350	72,30	1 83	
dextrin, glättmedel m. m.	4 950	38,40	1 700	4 950	38,80	1 721	
Summa	—	—	2 327	—	—	2 369	
Socker m. m.:							
råsocker	40 000	.	.	43 000	.	.	
sockerraffinad (även sockerkulör)	50 000	.	.	30 000	.	.	
sirap	100	.	.	100	.	.	
sockerbetor	51 500	3,10	1 596	75 000	2,95	2 212	
Summa	—	—	1 596	—	—	2 212	
Fett råvaror och fettvaror	Summa	75 000	72	* 50 000	76 000	75	* 52 500

1	2	3	4	5	6	7
Mjölk- och mejeriprodukter:						
hårdost och dessertost	7 000	98	6 860	7 000	97	6 790
mesost.....	80	32,50	26	80	33	26
smältost	500	.	.	500	.	.
torrmjök	70	160	112	70	168	118
övriga slag (mjök, grädde, smör, glass m. m.)	—	—	1 420	—	—	1 757
Summa	—	—	8 418	—	—	8 691
Slaktvaror (samt slaktdjur; ej fjäderfä):						
kalvött (ostyckat)	2 000	189	3 780	2 000	204	4 080
annat nötkött (ostyckat)	2 000	187	3 740	5 000	200	10 000
fläsk (ostyckat).....	600	120	720	100	117	117
hästkött (ostyckat)	1 500	194	2 910	1 500	193	2 895
färbkött (ostyckat)	300	246	738	200	254	508
charkuterivaror, organ, styckningsdetaljer (bl. a. salt hästkött) och konserver	11 210	—	25 031	13 580	—	29 566
övriga slag (levande djur m. m.)
Summa	—	—	36 919	—	—	47 166
Ägg och äggprodukter m. m.:						
fjäderfäkött	210	277	582	310	181	561
levande fjäderfä
ägg och övriga slag.....	—	—	150	—	—	770
Summa	—	—	732	—	—	1 331
Summa för samtliga avgifter	—	—	187 750	—	—	166 625
Ränteinkomster å hos jordbruksnämnden inne- stående införselavgiftsmedel	—	—	3 000	—	—	3 000
Totalt	—	—	190 750	—	—	169 625

¹ För restitutioner har avdragits för majstärkelse och för maniök- och arrowrot m. m. 250 000 kr., för druv- och stärkelsesocker 170 000 kr. och för dextrin 1 200 000 kr.

² För regleringsbidrag och restitutioner i övrigt har avdragits 4 000 000 resp. 4 500 000 kr.

Införselavgifter på jordbruksregleringens område under regleringsåret 1962/63

Avgiftsbelagda importvaror	Avgiftsmedel (med avdrag för restitutioner), belöpan- de på import under regle- ringsåret 1/9 1962—31/8 1963 (socker 1/5 1962— 30/4 1963) 1 000 kr.
1	2
Brödsäd (vete och råg) samt mjöl och gryn därav	62 022
Ärtor och bönor (för människoföda) samt hampfrö	1 759
Fodersäd och andra fodermedel (samt malt)	39 962
Matpotatis samt mjöl, gryn och flingor av potatis	3 713
Stärkelse och stärkelseprodukter	2 387
Råsocker, sockerraffinad (även sockerkulör), sirap och socker- betor	23 480
Fettråvaror och fettvaror	40 759
Mjolk- och mejeriprodukter	8 415
Slaktvaror (samt slaktdjur; ej fjäderfä)	42 963
Ägg och äggprodukter m. m., samt fjäderfäkött	2 380
Summa för samtliga avgifter	227 840
Ränteinkomster å hos jordbruksnämnden innestående införselavgiftsmedel	3 064
Totalt	230 904

I fråga om införselavgiftsmedlens storlek anför jordbruksnämnden.

I jämförelse med den preliminära beräkningen för regleringsåret 1962/63 i jordbruksnämndens skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 februari 1963 utvisar de definitiva inkomstiffrorna en minskning av totalinkomsten med ca 2,5 milj. kr. Det totala avgiftsbeloppet utgör sålunda ca 227,8 milj. kr. Inkomstminskningen har uppkommit såsom en följd av minskad import av brödsäd och av slaktvaror. Införselavgifterna på fodermedel och för fettvaror har emellertid ökat beroende på ökning av importen av fodermedel resp. höjning av avgiftsbeloppen till följd av låga världsmarknadspriser för fettvaror.

Beräkningarna för regleringsåret 1963/64 bygger på de under hittills gången del av regleringsåret gällande avgiftssatserna med vissa för de sista månaderna av samma regleringsår inträdande höjningar till följd av utlösning av den s. k. inkomstregeln. De antagna importkvantiteterna har i olika avseenden omräknats. Jämfört med de uppskattningar, som gjordes i skrivelsen den 5 februari 1963, har sålunda — närmast såsom följd av 1963 års skördeutfall — beräknats tillkomma avsevärda importkvantiteter brödsäd, medan däremot importen av korn och havre antagits komma att bortfalla. En ganska betydande inkomstminskning har beräknats uppkomma genom att införselavgiften för råsocker, sockerraffinad och sirap på grund av världsmarknadsläget har kraftigt nedsatts eller slopats. Totalbeloppet för de inflytande införselavgifterna har beräknats sjunka från 201,7 till 187,7 milj. kr.

Förändringar i de beräknade beloppen av inflytande införselavgiftsmedel kan givetvis komma att inträffa längre fram under regleringsåret, beroende bl. a. på att även andra utlösningar av spärregler än den förut näm-

Fördelning av införselavgiftsmedlen för import under regleringsåren 1962/63 och 1963/64 inom en totalram av 150 respektive 160 miljoner kr.

Avgiftsmedel att fördela	Avgiftsmedlen fördelas till	Fördelning för regleringsåret 1962/63 1 000 kr.	Fördelningsplan för regleringsåret 1963/64 preliminärt 1 000 kr.
1	2	3	4
I. Fördelning av införselavgifter för nedanstående varuslag enligt plan för det ursprungliga rambeloppet, 110 milj. kr.			
Brödsäd samt mjöl och gryn därav	Svensk spannmålshandel	—	3 000
Potatis	Sveriges stärkelseproducenters förening	1 500	1 500
Stärkelse och stärkelseprodukter	Sveriges stärkelseproducenters förening	2 300	2 300
Socket och sockerprodukter	Socketregleringsfonden	16 800	16 800
Fettvaror	Sveriges oljeväxtintressenter	26 000	26 000
Mjöl- och mejeriprodukter	Svenska mejeriernas riksförening	8 328	9 000
Slaktvaror samt slaktdjur	Svensk kötthandel	30 153	27 400
Fjäderfäkött	Sveriges export- och importförening för ägg	1 660	400
Ägg m. m.			1 500
Ärter och bönor Fodermedel (samt malt)	Sveriges export- och importförening för ägg	1 759	600
	Svensk kötthandel	21 500	21 500
	Svenska mejeriernas riksförening		
	Summa	110 000	110 000
II. Fördelning av influtna eller utöver tidigare 110-miljonersram inflytande icke disponerade införselavgiftsmedel			
	Svenska mejeriernas riksförening	28 500	11 250
	Svensk kötthandel	10 500	25 000
	Sveriges export- och importförening för ägg	1 000	4 750
	Socketregleringsfonden		1 000
	Reserv till jordbruksnämndens förfogande		8 000
	Totalt	150 000	160 000

da kan föranleda ändringar i olika riktningar av nu gällande avgiftssatser.

Beräkningarna för regleringsåret 1964/65 bygger i huvudsak på de avgiftssatser, som efter utlösning av inkomstregeln i början av år 1964 gäller »mellan prisgränserna». Hänsyn har i detta sammanhang däremot inte ansetts böra tas till andra förmodade utlösningar i olika riktningar av de till regleringssystemet hörande spärreglerna. Importkvantiteterna har beräknats under förutsättning av normala skörde- och marknadsförhållanden, varvid dock, med hänsyn till redan kända skördefaktorer, har antagits viss ökning för kvantiteten importerad brödsäd och viss minskning för kvantiteten importerat korn och havre. Beräkningen av storleken av de rörliga fodermedelsavgifterna bygger på förutsättningen av normala skörde- och marknadsförhållanden.

I fråga om införselavgiftsmedlens användning anför jordbruksnämnden i huvudsak följande.

Av de för import under *regleringsåret 1962/63* influtna införselavgifterna har till ändamål utanför den egentliga prisregleringen på jordbrukets område reserverats eller tagits i anspråk följande belopp, nämligen 1 000 000 kr. för effektivisering av matpotatisodlingen m. m., 50 000 kr. till SMAK för upplysningsverksamhet på matpotatisområdet, 50 000 kr. till Sveriges utsädesförening som bidrag till föreningens kostnader för potatisförädlingsverksamheten, ca 87 300 kr. för att täcka veterinärstyrelsens kostnader för pastöriseringskontrollen, ca 720 400 kr. för prisutjämning på torkat äggalbumin och ca 140 100 kr. för prisutjämning på kärnbindemedel. Av de till veterinärstyrelsens förfogande under tidigare regleringsår ställda avgiftsmedlen för att täcka styrelsens kostnader vid importkontroll av animala livsmedel har återbetalats ca 21 300 kr., medan av de för regleringsåret 1962/63 anvisade avgiftsmedlen tagits i anspråk endast ca 7 800 kr., varigenom en nettoinkomst har uppkommit på ca 13 500 kr.

Av det totala inkomstbeloppet om ca 227,8 milj. kr. har således tillhoppa omkring 2 milj. kr. tagits i anspråk för annat ändamål än sedvanlig jordbruksregleringsverksamhet. Av återstoden av totalbeloppet, 225,8 milj. kr., hänför sig ca 61,9 milj. kr. av införselavgifterna för brödsäd till sådan brödsädsimport, som föranletts av att motsvarande kvantiteter inhemsk brödsäd måste utföras till utlandet eller nyttiggöras för foderändamål inom landet. Bidrag av regleringsmedel för avsättning av brödsäd på nämnt sätt har lämnats med högre belopp än som influtit i införselavgift vid importen. I den för regleringsåret 1962/63 fastställda normalramen ingår för fodermedelsavgifter ett belopp av 21,5 milj. kr. Utöver detta belopp har under regleringsåret 1962/63 i fodermedelsavgifter influtit ca 18,5 milj. kr. De nämnda intäktsbeloppen om 61,9 milj. kr. och 18,5 milj. kr. har inte inneburit något nettotillskott för jordbruket, enär de motsvarats av utgiftsökningar av minst samma storlek för regleringsföreningarna eller för de enskilda jordbrukarna. Av avgiftsintäkterna för regleringsåret 1962/63 har vidare ca 5,7 milj. kr. av införselavgifterna för socker och sockerprodukter avförts som avbetalning på sockerregleringens skuld till fetteclearingkassan. Av införselavgiftsmedlen för regleringsåret 1962/63 återstår således ett belopp av $(225,8 - 61,9 - 18,5 - 5,7)$ 139,7 milj. kr. Jordbruksnämnden har, i samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, för regleringsåret 1962/63 på de olika regleringsgrenarna fördelat hela det utökade rambeloppet av 150 milj. kr. på sätt som framgår av sammanställningen på s. 9. Därvid har nämnden, utöver det nyss angivna beloppet av 139,7 milj. kr., tagit i anspråk 10,3 milj. kr. av under tidigare regleringsår influtna, icke disponerade införselavgiftsmedel. I sammanhanget upplyser nämnden om att härefter inestående odisponerade införselavgiftsmedel från regleringsåren 1960/61 och 1961/62 jämte därå per den 1 januari 1964 upplupna räntor uppgår till sammanlagt 56,3 milj. kr.

Införselavgiftsmedlen för *regleringsåret 1963/64* tillgodoförs, inom ramen för av Kungl. Maj:tt meddelade bemyndiganden, successivt de av riksdagen för regleringsåret fastställda ändamålen. Den av jordbruksnämnden, i samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, upprättade preliminära fördelningsplanen för avgiftsmedel inom den fastställda normalramen på 160 milj. kr., framgår av tablan på s. 9. Det tillkommande rambeloppet av 50 milj. kr., vilket anvisats av 1963 års riksdag, har

såsom framgår av planen fördelats särskilt. Härvid har nämnden förutsett, att nämnden skall få rätt att i mån av behov ta i anspråk såväl under tidigare regleringsår influtna som under regleringsåret 1963/64 inflytande, icke disponerade införselavgiftsmedel och vid fördelningen, efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, få vidta erforderliga avvikelser från de regler som allmänt gäller vid användningen av införselavgiftsmedlen från olika varuområden. Såsom tillhörande normalramen har av införselavgifterna för fodermedel endast medräknats förutnämnt belopp på ca 21,5 milj. kr. och av införselavgifterna för importerad brödsäd m. m. har inte medtagits avgifterna för sådan import, som föranleds av att motsvarande kvantiteter inhemsk brödsäd till följd av kvalitativa brister — med bidrag av regleringsmedel ej understigande införselavgifterna — måste utföras till utlandet eller nyttiggöras för foderändamål inom landet. Avgifterna för fodermedel samt för ärter och bönor är avsedda att fördelas efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation.

De för regleringsåret 1964/65 inflytande införselavgiftsmedlen berörs dels av en skrivelse till nämnden från veterinärstyrelsen med begäran att medel av inflytande införselavgifter måtte för budgetåret 1964/65 anvisas för att täcka styrelsens kostnader vid importkontroll av animala livsmedel (högst 30 000 kr.) och för att täcka de statliga kostnaderna vid pastöriseringskontrollen (högst 120 000 kr.), dels av en till nämnden från SMAK inkommen framställning om bidrag på sammanlagt 165 000 kr. till en av organisationen ledd upplysningsverksamhet rörande matpotatis. Jordbruksnämnden har för sin del ansett sig inte böra tillstyrka, att importavgiftsmedel i fortsättningen tas i anspråk för de av veterinärstyrelsen angivna ändamålen. Den begärda ökningen av bidraget till SMAK:s upplysningsverksamhet föranleder däremot inte någon erinran från nämndens sida. Ökningen skulle innebära att, utöver nu utgående bidrag av införselavgiftsmedel, ett ytterligare bidragsbelopp på 65 000 kr. komme att utgå till upplysningsverksamheten i fråga. I övrigt bör, såvitt nämnden nu kan bedöma, de för regleringsåret 1964/65 inflytande införselavgiftsmedlen få användas på samma sätt som motsvarande avgiftsmedel för innevarande regleringsår.

I anslutning till vad härutinnan har medgivits för innevarande regleringsår vill jordbruksnämnden i detta sammanhang hemställa om bemyndigande att för regleringsåret 1964/65 medge vederbörande regleringsföreningar allt av införselavgiftsmedel och andra regleringsmedel använda sammanlagt 1 000 000 kr. för upplysningsverksamhet inom föreningarnas intresseområden.

Beträffande användningen under regleringsåret 1964/65 av interna regleringsavgifter inom jordbruket (förmalningsavgifter, oljekraftfoderavgifter, tillverkningsavgifter för vissa produkter av potatis m. m., utjämningsavgifter för mjölk och mejeriprodukter, mjölkavgifter samt slaktdjursavgifter) och av motsvarande kompensationsavgifter föreligger enligt jordbruksnämndens mening inte anledning att föreslå någon ändring i förhållande till vad som nu gäller. Nämnden hemställer sålunda att de bemyndiganden, som nämnden erhållit för hithörande avgiftsmedel under innevarande regleringsår, måtte utan ändring förnyas för avgiftsmedlen under nästkommande regleringsår.

Inkomstbortfall och förluster för jordbruket till följd av Sveriges medlemskap i EFTA

Vissa problem, som uppstått eller kan uppstå för jordbruket och för livsmedelsindustrin till följd av Sveriges medlemskap i EFTA, har upptagits till behandling och i viktiga avseenden genom riksdagsbeslut under åren 1960—1963 fått en (såvitt gäller gången tid) definitiv eller en provisorisk lösning.

I sin skrivelse redogör jordbruksnämnden för berörda förhållanden såvitt de hittills har kunnat överblickas, d. v. s. från EFTA-avtalets ikraftträdande den 1 juli 1960 t. o. m. utgången av regleringsåret 1962/63. Utgångspunkter för nämndens bedömningar i sammanhanget har varit *dels* frågan, om och i vad mån en minskning i jordbrukets avsättningsmöjligheter har uppstått till följd av en av EFTA föranledd minskning av gränsskyddet eller om jordbruket självt måst eliminera en sådan minskning genom att anlita medel som eljest på annat sätt skulle ha tillgodonjutits av jordbruket, *dels* om de totalbelopp av införselavgiftsmedel, som skall stå till jordbrukets förfogande, till följd av en anpassning av vissa avgiftsbelopp efter EFTA-reglerna inte kan uppnås.

Beträffande frågan om inverkan av ett minskat gränsskydd på avsättningen av jordbrukets produkter erinrar nämnden om gällande bestämmelser rörande prisutjämning, varigenom berörda livsmedelsindustrier erhåller möjlighet att inköpa inhemska jordbruksråvaror till oreducerade priser, oaktat gränsskyddet för den färdiga industriprodukten nedgått eller helt upphört till följd av EFTA-avtalet. För flertalet av ifrågavarande produkter bestrids kostnaderna för prisutjämnningen av särskilt anslagna budgetmedel. Prisutjämnningen för kärnbindemedel på spannmålsbasis bekostas emellertid av vissa utöver normalramen inflytande införselavgiftsmedel. Intill den 1 september 1963 har härtill åtgått ca 140 000 kr. Även kostnaderna för prisutjämning på äggalbumin bestrids av inflytande införselavgifter. För tiden den 1/7 1960—30/6 1962 togs för ändamålet i anspråk för äggregleringen disponibla regleringsmedel. Kostnaderna under nämnda tid uppgick till ca 438 000 kr. För tiden efter den 1/7 1962 anlitas för samma ändamål medel utöver normalramen. Fr. o. m. sistnämnda datum t. o. m. utgången av regleringsåret 1962/63 drog prisutjämnningen en kostnad av ca 720 000 kr. För prisutjämnningen för stärkelseprodukter har i avvaktan på slutlig reglering förskottsvis tagits i anspråk — inom normalramen influtna — importavgiftsmedel för matpotatis. Hittills har av dessa medel utbetalats 2 milj. kr. Enligt gjorda beräkningar har t. o. m. regleringsåret 1962/63 sammanlagt ca 4 188 000 kr. åtgått för den EFTA-betingade prisutjämnningen på stärkelseområdet.

Beträffande vissa andra med anlitan av jordbruksråvaror tillverkade produkter har gränsskyddet försvagats (eller upphört) till följd av EF-

TA, utan att de på grund härav behövt bli föremål för prisutjämning. Bland hithörande varor märks stearin, glass innehållande kakao, öl samt skorpor, cakes och Danish pastry m. fl. Importutvecklingen beträffande dessa varor och konsumtionsutvecklingen i Sverige kan emellertid inte tas till intäkt för anspråk på gottgörelse för hämmad avsättning av svenska industriprodukter eller jordbruksråvaror. Några anspråk på gottgörelse för försvårad avsättning har i varje fall hittills inte heller framställts från jordbrukets sida.

I frågan om minskning av de införselavgifter som ställts till jordbrukets förfogande erinrar nämnden om att en försvagning av det svenska gränsskyddet ägt rum såväl i form av avtrappning av införselavgifterna vid import från EFTA-länderna som genom utebliven nettohöjning av avgifterna gentemot länder utanför EFTA. Jämförelser mellan de införselavgiftsbelopp som skulle ha uttagits om EFTA-förpliktelserna inte hade funnits, och de faktiskt tillämpade avgiftsbeloppen utvisar, enligt av nämnden gjorda beräkningar, för tiden den 1/7 1960—31/8 1963 ett inkomstbortfall om 2,9 milj. kr.

En principiell utgångspunkt vid överväganden av de problem i detta sammanhang som för jordbrukets del ännu föreligger olösta bör, enligt jordbruksnämndens mening, vara att jordbruket inte självt skall i sista hand behöva bära de inkomstbortfall och förluster, som för dess del eljest kan föranledas av att EFTA-konventionen genomförs. Nämnden erinrar om att nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation, då det nuvarande sexårsavtalet ingicks, uttryckligen förklarat sig förutsätta, att statsmakterna skall vidta åtgärder för att förhindra att möjligheterna till utfyllnad av inkomstklyftan mellan jordbruket och andra yrkesgrupper förminskas genom svenska åtaganden på det internationella planet.

Såsom anförts i det föregående har jordbruket inom normalramen av införselavgiftsmedel t. o. m. utgången av regleringsåret 1962/63 bekostat i prisutjämning för äggalbumin ca 438 000 kr. och i prisutjämning för dextrin o. dyl. ca 4 188 000 kr. eller sammanlagt ca 4 626 000 kr. Nämnden anser det uppenbart, att jordbruket gottgörs ersättning med detta belopp. Då tillräckliga införselavgiftsmedel inte kan, åtminstone inte med någon säkerhet, beräknas bli tillgängliga utanför ramen under återstoden av sexårsperioden, föreligger enligt nämndens uppfattning starka skäl för att medel till sådan gottgörelse anvisas över budgeten. Nämnden föreslår därför att ett belopp av (avrundat) 4 650 000 kr. anvisas under förslagsanslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1964/65. Anslagsposten till prisutjämning på råvaror till livsmedelsindustrin bör därvid lämpligen benämnas Prisutjämning på råvaror till livsmedelsindustrin m. m. Nämnden hemställer samtidigt om bemyndigande

att, med anlåtande av sålunda anvisat anslagsbelopp, verkställa erforderlig medelsöverföring och utbetalning efter närmare granskning av föreliggande anspråk.

Såvitt gäller därefter kvarstående EFTA-problem för jordbruket har nämnden förklarat sig ha för avsikt att inkomma med förnyad framställning i ämnet, när faktiska uppgifter föreligger för regleringsåret 1963/64 och utvecklingen under regleringsåret 1964/65 bättre kan överblickas.

Jordbruksnämnden har i nu berörda frågor haft samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation. Delegationen har därvid tillstyrkt, att framställning om medelsanvisning nu görs, under det att delegationen på nuvarande stadium i övrigt inte anser sig kunna ta ställning till de föreliggande spörsmålen.

Införselavgifter för vasslepulver

Införselavgiften för såväl torrmjök som vasslepulver (indunstad vassle), vilka varor enligt tulltaxan hänförs till samma statistiska nummer, uppgår f. n. till 152 öre per kg. Under senare år har vasslepulver börjat tillverkas i ökande omfattning. Då det inhemska priset, omkring 150 öre per kg, är väsentligt lägre än priset på torrmjök, anser nämnden att nu gällande införselavgift för vasslepulver är för hög. Med utgångspunkt från rådande importpriser och införselkostnader har nämnden, som i ämnet samrått med jordbrukets förhandlingsdelegation, funnit, att avgiften tills vidare kan bestämmas till 70 öre per kg utan att det nuvarande prisläget rubbas. Nämnden hemställer om bemyndigande att, vid ändringar i fråga om gränsskyddet för torrmjök, få vidta motsvarande ändringar i införselavgiften eller i gränsskyddet i övrigt för vasslepulver.

Utredning angående stödet åt fläsk- och fodersädsproduktionen

Genom beslut den 8 december 1961 uppdrog Kungl. Maj:t åt jordbruksnämnden att, med beaktande av vad som anförts i jordbruksutskottets utlåtande 1961: 40, bl. a. utreda frågorna om stödet åt fläskproduktionen och fodersädsproduktionen samt sambandet mellan åtgärderna till stöd åt dessa produktionsgrenar.

Jordbruksnämnden erinrar om det besvärliga avsättningsläget i fråga om fläsk, som rådde åren 1961 och 1962, men framhåller att marknaden nu genom olika åtgärder kommit i balans. Nämnden räknar sålunda med att det under år 1964 inte skall uppstå några avsättningssvårigheter i fråga om fläsk.

De åtgärder som inom sexårsavtalets ram har tillgripits för att få till stånd balans i fläskproduktionen, har i första hand avsett prisbildningen på fodersäd. Genom olika stödåtgärder har fodersädspriset under de båda

senaste regleringsåren kunnat hållas på en sådan nivå, att förhållandet mellan fläskpris och fodersädspris blivit rimligare än tidigare. Vidare har vid ett flertal spärregelutlösningar införselavgiften för fläsk höjts mindre än för andra varor. Detta har medfört, att denna avgift f. n. är 9 öre lägre än i utgångsläget den 1 september 1959.

De nu anförda omständigheterna leder enligt nämndens uppfattning till den slutsatsen, att det inte finns någon anledning att för den återstående delen av sexårsavtalet föreslå några särskilda åtgärder för att begränsa fläskproduktionen. Nämnden förklarar sig ha för avsikt att, därest Kungl. Maj:t och riksdagen inte har något att erinra däremot, överlämna föreliggande material i frågan till 1960 års jordbruksutredning, som i enlighet med sina direktiv skall uppta frågan till behandling.

Klassificering av renkött, m. m.

Sedan representanter för lappväsendet under hand hos jordbruksnämnden hemställt, att nämnden måtte träffa anstalter för att få till stånd en officiell klassificering av renkött, har nämnden sedan några år företagit visst utrednings- och försöksarbete i detta avseende. Nämnden har utarbetat ett preliminärt förslag till klassificeringsregler. Förslaget har också diskuterats vid av lantbruksstyrelsen anordnade kurser för samer och deras förtroendemän. Reglerna har också försöksvis tillämpats vid större renslakter under hösten 1963. Även om förslaget till klassificeringssystem, sedan ytterligare erfarenheter vunnits, kan kompletteras och förbättras, är de hittillsvarande erfarenheterna sådana, att bestämmelser i enlighet med förslaget nu bör utfärdas. Nämnden föreslår, att förordningen den 7 juni 1956 (nr 413) om klassificering av kött utsträcks att avse även renkött, som godkänts vid vederbörlig veterinärbesiktning.

Nämnden föreslår i anslutning härtill att till stadgandet i 4 § samma förordning görs ett tillägg, som innebär att detta inte skall avse sådan omstämpling av kött, som enligt jordbruksnämndens föreskrifter sker vid efterkontroll av klassificering. Härmed avses den kontroll som kan komma att utföras av vederbörande klassificerare inom en mycket begränsad tid efter den av honom själv ursprungligen verkställda klassificeringen.

Kvalitetsarbetet för ägg

Av de införselavgiftsmedel, som inom normalramen ställs till förfogande för Sveriges export- och importförening för ägg, får ett årligt belopp av högst 1,7 milj. kr. användas till åtgärder för förbättring av kvaliteten på ägg.

Enligt nu gällande bestämmelser kan *packeribidrag* utgå till de äggpackerier, som deltar i kvalitetsarbetet. Bidraget, som utgår med maximalt 5 öre

per kg, står i relation till kvaliteten på distributionspackade ägg. Vidare utgår till sådana packerier, som förbinder sig att verkställa kvalitets-sortering före packningen och som härvid gör avdrag till producenterna för icke fullgoda ägg, en fast *kvalitetsbetalningspremie* av 5 öre per kg ägg. I samband med kvalitetsarbetet får packerierna vidkännas bl. a. en kontrollavgift av 1 öre per kg ägg.

Praktiskt taget samtliga äggpackerier av betydelse har anslutit sig till kvalitetsarbetet. Vidare har packerierna lagt ner stora ansträngningar på att få fram en hög och jämn äggkvalitet. Det genomsnittliga packeribidraget har därför uppgått till högre belopp per kg ägg än jordbruksnämnden från början räknat med.

För att ytterligare stimulera kvalitetsarbetet överväger jordbruksnämnden en väsentlig skärpning av poängskalorna. Samtidigt är avsett att packeribidragets maximibelopp höjs med 1 öre per kg ägg samt att kontrollavgiften inte längre skall belasta packerierna utan direkt bestridas av regeringsmedel. I samband med att avdragen för ej fullgoda ägg till producenterna skärps, övervägs vidare att de packerier, som deltar i kvalitetsbetalningssystemet, skall få kvalitetsbetalningspremien höjd från nuvarande 5—7 öre per kg ägg. Det beräknas att med dessa ändringar kvalitetsarbetet kommer att dra en årskostnad av drygt 4 milj. kr. per år. Jordbruksnämnden föreslår, att Sveriges export- och importförening för ägg skall få bestrida utgifterna för ovan avsedd kvalitetskontroll på ägg utan hinder av den tidigare för äggkontrollen angivna årliga maximeringen av 1,7 milj. kr.

Förlängt moratorium för Gotlands hampodlareförening

I överensstämmelse med beslut vid 1959 års riksdag har Kungl. Maj:t den 28 maj 1959 förordnat bl. a. att Gotlands hampodlareförening må efter därom gjord ansökning — utan hinder av bestämmelserna för hemslöjdslånefonden — av statskontoret efter samråd med jordbruksnämnden medges uppskov med att erlægga de under åren 1959—1963 till betalning förfallande amorteringarna på och räntorna för ur hemslöjdslånefonden beviljade lån. Hampodlareföreningen har sedermera efter ansökan beviljats uppskov i enlighet med riksdagsbeslutet under åren 1959—1963.

Föreningen har i skrivelse den 8 augusti 1963 hemställt om jordbruksnämndens medverkan till att föreningen erhåller uppskov även med betalningen av de amorteringar och räntor på samma lån, vilka förfaller under åren 1964 och 1965. Riksförbundet Lin och hampa har med instämmande överlämnat framställningen till jordbruksnämnden. Nämnden har i samband med hampodlareföreningens ansökningar om ränte- och amorteringsuppskov för åren 1959—1963 kunnat konstatera att om den aktuella betalningsförpliktelsen fullgjordes, detta skulle göra det ekonomiskt omöjligt för föreningen att fortsätta sin verksamhet. Föreningens ackumulerade

betalningsförpliktelser utgör per den 31 december 1963 för amorteringar 243 725 kr. och för räntor 155 409 kr. eller tillhoppa 399 134 kr.

Beträffande föreningens ekonomiska ställning anför nämnden följande.

Föreningen har under vissa av de aktuella åren redovisat förlust. Underskotten har föranletts av inträffade ogynnsamma väderleksbetingelser för hampan med därav följande kvalitativ och kvantitativ skördeförsämring i förening med låga fiberpriser på världsmarknaden. I föreningens årsredovisning för verksamhetsåret 1/7 1962—30/6 1963 redovisas en förlust på ca 101 000 kr., därav ca 68 000 kr. för året, och resten eller ca 33 000 kr. balanserad förlust från tidigare år.

Hampodlingen år 1963 synes däremot komma att lämna ett tillfredsställande ekonomiskt utbyte. Väderleksförhållandena har varit relativt gynnsamma för hampodlingen och odlingen har helt inriktat sig på en ny högavkastande hampsort (Fibrimon). Trots att hamparealen endast uppgått till ca 665 ha har 1963 års skörd givit ca 4 300 ton halm eller ca 500 ton mer än föregående års odling på ca 860 ha. Hampskörden år 1963 kan bereda full sysselsättning åt hampberedningsverkets i Visby arbetsstyrka i två skift under ca 9 1/2 månader av året.

Jordbruksnämnden har gjort viss utredning av föreningens aktuella ekonomiska ställning. Av denna har nämnden dragit slutsatsen att föreningen inte har någon möjlighet att erlægga förfallande amortering och räntor på statslånen under år 1964 och sannolikt inte heller under år 1965. För tiden därefter torde, därest hamphanteringen på Gotland skall beredas möjlighet att fortvara, en ny plan för amortering och räntebetalning böra övervägas.

Jordbruksnämnden tillstyrker att uppskovsmöjlighet — i likhet med vad som skett för åren 1959—1963 — medges även för hampodlareföreningens under år 1964 och 1965 till betalning förfallande amorteringar och räntor på lån från hemslöjdsånefonden.

Statskontoret, som avgivit yttrande över förevarande framställning, vill för sin del inte motsätta sig ett fortsatt uppskovsbemyndigande.

Särskilt stöd för avsättningen av utsädespotatis

Jordbruksnämnden framhåller, att Sverige och särskilt övre Norrland har goda naturliga förutsättningar för produktion av högklassig utsädespotatis. Med hänsyn härtill borde Sverige ha goda möjligheter att bygga upp betydande exportmarknader för utsädespotatis i länder, som till följd av ett varmt klimat är hänvisade till att förnya sitt odlingsmaterial genom import. Det har emellertid inte varit möjligt att få till stånd regelbunden export av mera betydande kvantiteter, då andra länder kunnat erbjuda utsäde till väsentligt lägre pris om också samtidigt av lägre kvalitet. Bland orsakerna till att svensk utsädespotatis inte kan konkurrera prismässigt på världsmarknaden framhåller jordbruksnämnden i första hand de höga odlingskostnaderna i Sverige. Transportkostnaderna inom landet till utlastningshamn är också relativt höga.

Jordbruksnämnden föreslår, att åtgärder vidtas för att underlätta exporten av utsädespotatis. Detta skulle i så fall kunna ske genom ett stöd som nedbringade fraktkostnaderna vid dylik export. Då fraktkostnaden Haparanda—Göteborg f. n. uppgår till knappt 8 öre per kg potatis, skulle fraktbidraget tills vidare kunna maximeras till detta belopp. Vidare skulle bidrag beviljas endast under år då tillgången på högklassig utsädespotatis bedöms kunna medge en export utan att brist på sådan vara uppstår på hemmamarknaden. Nämnden förutsätter att bidrag skall utgå endast för sådan vara, som fyller de krav vid export av utsädespotatis som angivits i kungörelsen den 19 december 1952 (nr 766) med vissa bestämmelser om utförsel av potatis.

Bidrag till särskilt lagerhusbygge för potatis

I skrivelse till jordbruksnämnden har Sveriges potatisodlares riksförbund hemställt att ett särskilt bidrag av tillgängliga införselavgiftsmedel för potatis och potatisprodukter måtte tilldelas lantbrukshögskolan för att uppföra ett lagerhus för potatis, inrymmande även ett speciallaboratorium. Då det måste anses angeläget, att högskolan har tillfredsställande tekniska möjligheter att ta hand om dyrbart försöksmaterial, som frambringats delvis med hjälp av införselavgiftsmedel, och då just problemen med lagringen hör till de mest aktuella på potatisområdet, tillstyrker nämnden framställningen trots vissa principiella betänkligheter. Nämnden hemställer om be-myndigande att av influtna införselavgiftsmedel för potatis och potatisprodukter — utanför ramen för det belopp som i övrigt ställs till förfogande för effektivisering av matpotatisodlingen m. m. — utbetala 200 000 kr. att användas för här ifrågavarande ändamål.

Styrelsen för lantbrukshögskolan tillstyrker livligt jordbruksnämndens förslag under det att *byggnadsstyrelsen*, som f. n. projekterar ny- och ombyggnad för institutionen för växtodlingslära, anser att den föreslagna nybyggnaden inte kan förläggas intill institutionens övriga lokaler eller på annan plats inom det centrala Ultunaområdet. Byggnadsstyrelsen finner även byggnadskostnaden väl lågt beräknad.

Viss omläggning av prisregleringen för brödsäd och fodersäd

Jordbruksnämnden erinrar inledningsvis om tidigare redogörelser (senast redovisade i prop. 1963: 134) för resultaten av då pågående undersökningar angående omläggning av kvalitetsbestämmelserna vid inlösen av brödsäd såvitt gällde bestämmingar av mältningskadorna.

Nämnden anmäler, att föreningen Svensk spannmålshandel den 30 januari 1964 framlagt förslag till prisregleringsskalor grundade på brödsädens falltal enligt »Hagbergs falltalsmetod». Föreningen föreslår, att det nya analys- och avräkningsförfarandet genomförs fr. o. m. 1964 års skörd. Jämsides med den väsentliga förändringen i fråga om bestämning av och

prisregleringsbestämmelser för mälningsgrad innebär förslaget några mindre justeringar i fråga om fastställande av rymdvikt, prisreglering för proteinhalt (hos vete) och halten främmande beståndsdelar. Som en direkt följd av övergången till falltalsmetod föreslår föreningen att dess inlösen-skyldighet skall utsträckas att omfatta all brödsäd som uppfyller upp-ställda minimikrav i fråga om kondition, vattenhalt m. m. men utan hänsyn till mälningsgraden, att ett särskilt bottenpris årligen fastställs för bröd-säd och att även för egentlig fodersäd stödpriser årligen fastställs. Vidare föreslås en justering av gränsskyddet med belopp motsvarande en annars ofrånkomlig sänkning av inlösenpriset till följd av de nya prisreglerings-skalorna.

Jordbruksnämnden anför med anledning av de framlagda förslagen bl. a. följande.

De bestämmelser rörande kvalitetsfordringar och prisregleringsskalor, som obligatoriskt tillämpas vid föreningen Svensk spannmålshandels inlösen av brödsäd, har praktiskt taget utan några förändringar gällt sedan 1954. Som ett uttryck för brödsädens mälningsgrad har härvid använts halten grodda kärnor. En av de väsentligaste olägenheterna med dessa bestämmelser är att de kan skapa ett ekonomiskt intresse av att brödsäd med högre groddhalt avsiktligt blandas med brödsäd av lägre groddhalt, med en direkt kvalitetsförsämring som följd. Om man genom blandning av fodervara med fullgod brödsäd lyckats få fram en blandvara med en groddhalt inom den för inlösen gällande maximigränsen, har förtjänsten därför kunnat bli avsevärd.

Som minimikrav för föreningen Svensk spannmålshandels inlösen-skyldighet har gällt en groddhalt av för vete högst 5 och för råg högst 4 procent. Brödsäd med högre groddhalt har betraktats som fodervara och har vid inköp från odlare avräknats efter fodersädspris, oavsett hur mycket groddhalten överstigit nyssnämnda procenttal. För den inlösenbara varan har priset endast i ringa grad påverkats av groddhalten (högst 3 procent), under det att prisskillnaden mellan fullgod och icke fullgod brödsäd varit betydande (inmot 20 procent). — — — Som exempel på prisförhållandena kan nämnas, att inlösenpriset den 1 april 1964 för vete med en groddhalt av 5,0 procent (men i övrigt av normal kvalitet) vid leverans till prisort är 51 kr. 41 öre per deciton, under det att »stödköpspriset» för vete med i övrigt samma kvalitetsegenskaper, men med en groddhalt av 5,1 procent, vid leverans till kusthamn samtidigt är 42 kr. 40 öre per deciton. Prisskillnaden är sålunda 9 kr. per deciton utan att någon egentlig kvalitets-skillnad föreligger.

Det är sålunda främst ett »tröskelproblem» som sammanhänger med de här nämnda olägenheterna. Vid utformandet av de nya prisreglerings-skalorna har dessa komplikationer eliminerats genom att skalorna utfor-mats kontinuerligt med tillägg för den omältade varan och successivt ökande avdrag för mälningsskador ned till ett pris som i stort sett motsvarar värdet som foder.

De föreslagna prisregleringsskalorna, som alltså innebär att den tidigare tröskeln mellan formellt fullgod och icke fullgod brödsäd slopas, förutsätter att föreningen Svensk spannmålshandel skall utsträcka sin inlösengaranti till att omfatta även mältningssskadad brödsäd. Följden blir, framhåller jordbruksnämnden, att föreningen genomsnittligt får betala ett något högre pris än tidigare för sådan mältningssskadad vara, som enligt förutvarande regler omhändertagits som stödköpsvara och att föreningens kostnader för dylik vara kommer att stiga om den skall avsättas till foder inom landet eller på exportmarknaden. Å andra sidan medför det föreslagna systemet en lägre kostnad för sådan vara, som föreningen tidigare varit nödsakad att betala med inlösenpris och för vilken man enligt de nya skalorna kommer att till följd av de betydligt större prisavdragen få betala ett lägre pris. Även det förhållandet att det nya systemet möjliggör och stimulerar till ökad användning för kvarnförmalning av brödsäd, som kan sorteras fram ur delvis mätlade partier, bör rimligtvis i fördelaktig riktning påverka föreningens kostnader.

Som nyss anförts har mältningsgradens inverkan på priset varit obetydlig så länge den har hållit sig inom den för fullgod brödsäd tillåtna groddhalten. För kvarnindustrin är det emellertid av mycket stor betydelse i vilken grad brödsäden är mätlad. Detta förhållande har beaktats i de nya prisavräkningsskalorna där man infört pristillägg på 3 resp. 4 procent för vete och råg med höga falltal, d. v. s. om varan är praktiskt taget omätlad. Genom att prisregleringen varierar för vete mellan ett tillägg på 3 procent och ett avdrag på 13 procent och i fråga om råg mellan ett tillägg på 4 procent och ett avdrag på 6 procent, kommer mältningsgraden fortsättningsvis att ha en mycket betydande inverkan på priset. Prisregleringsskalorna har dessutom konstruerats så att den nya kvalitetsbedömningen för odlarna, sedda som enhet, i stort sett inte skall innebära någon ekonomisk förändring, även om det för odlarna individuellt och jämväl regionalt måste innebära större eller mindre förändringar.

När föreningen Svensk spannmålshandel fastställer inlösenpriset för normalkvalitet (d. v. s. för vara utan tillägg eller avdrag) sker detta bl. a. med utgångspunkt från priset på importvara av motsvarande kvalitet efter tillägg av gällande införselavgift. Importvaran är nästan undantagslöst omätlad och måste därför jämföras med en svensk vara för vilken högsta tillägg för falltal utgår. Då sådant tillägg tidigare inte förekommit, blir följden att föreningens inlösenpris måste sänkas med ett belopp motsvarande högsta utgående pristillägg för falltal om den inhemska varans konkurrenskraft skall kunna bibehållas. För att inlösenpriset för vara av normalkvalitet skall kunna förbli oförändrat, måste därför såsom en engångsåtgärd motsvarande förstärkning av gränsskyddet genomföras. Då det högsta tillägget för vete tänkts utgå med 3 procent och med utgångs-

punkt från ett grundpris av 55 kr. per deciton, skulle gränsskyddet behöva ökas med 1 kr. 65 öre per deciton. Eftersom införselavgiften för råg bör överensstämma med införselavgiften för vete, bör också avgiften för råg höjas med samma belopp. Nämnden föreslår att avgiftshöjningen genomförs den 1 augusti 1964, d. v. s. i samband med att föreningen Svensk spannmålshandel fastställer inlösenpriset för brödsäd av 1964 års skörd och omedelbart innan denna skörd börjar marknadsföras.

Jordbruksnämnden föreslår att de medel, som inflyter genom den särskilda tilläggsavgiften av 1 kr. 65 öre per deciton, av nämnden får avsättas till ett särskilt konto. Nämnden vill senare inkomma med förslag till disposition av sålunda avsatta medel.

Vid jordbruksnämndens förslag i nu refererade fråga har fogats ett särskilt yttrande av ledamöterna herrar Lindskog och Odhner, vilka anför.

Vi känner oss inte helt övertygade om nödvändigheten av att höja importavgiften för brödsäd i samband med att ett nytt system för kvalitetsbedömning införs. När det nuvarande systemet infördes gjordes en allmän bedömning av kvalitetsskillnaderna mellan svensk och importerad vara och importavgiften avvägdes med hänsyn till denna bedömning. I vilken utsträckning hänsyn härvid togs till skillnaden i diastashalt — ett område på vilket kunskaperna då var betydligt vagare än nu — är svårt att i efterhand säga. En allmän känsla för denna skillnad — om än ej preciserad — torde ha förelegat i varje fall på industrisidan. I den mån sådan hänsyn togs skulle den av skillnaden i diastashalt betingade prisskillnaden redan vara inbakad i systemet. Det är emellertid inte möjligt att i efterhand klarlägga om eller i så fall i vilken utsträckning sådan hänsyn tagits. Med hänsyn till osäkerheten i denna fråga och angelägenheten av att den nya kvalitetsbedömningen kommer till stånd, vill vi dock inte motsätta oss att en höjning av införselavgiften genomförs.

Föreningen Svensk spannmålshandels förslag innebär även ett par andra förändringar av nuvarande kvalitets- och prisavräkningsbestämmelser.

Den ena förändringen innebär, att prisreglering för proteinhalt skall verkställas för vete med falltal ned till 80, d. v. s. även för vara som enligt nuvarande regler på grund av groddhalten inte uppfyllt kraven på fullgod vara. Saken har betydelse speciellt i fråga om vårvete och förslaget har närmast motiverats av att en hög proteinhalt kan fördelaktigt påverka användbarheten även av en mältningskadad vara genom att i viss grad eliminera inverkan av mältningsprocessen.

Den andra av föreningen föreslagna förändringen avser bestämmandet av tillåten halt främmande beståndsdelar. Hittills har dessa beståndsdelar fått utgöra intill 1 procent utan att något som helst prisavdrag behövt företas. Föreningen föreslår nu att prisavdrag (med en tiondedels procent för varje tiondedels procent) skall få verkställas, om halten överstiger 0,5 procent men ej överstiger 1,0 procent, vilket procenttal fortfarande skall utgöra maximigräns vid föreningens inlösen.

Jordbruksnämnden tillstyrker för sin del de av föreningen föreslagna två ändringarna i prisregleringen för brödsäd. Tillsammans beräknas dessa

inte komma att påverka odlarpriset med mera än ca 0,05 procent, d. v. s. omkring 2,5 öre per deciton brödsäd. De föreslagna förändringarna är således inte av sådan betydelse att de rubbar brödsädsodlarnas inkomstförhållanden.

Jordbruksnämnden framhåller att samtliga föreslagna nya eller förändrade bestämmelser om prisregleringen för brödsäd, att de är grundade främst på teoretiska bedömanden och på förhandlingar mellan olika intressegrupper. Det är därför inte osannolikt att reglerna efter ett eller annat års praktisk tillämpning kan behöva bli föremål för översyn. Nämnden förutsätter att frågan om eventuellt behövliga justeringar i första hand kommer att bevakas av föreningen Svensk spannmålshandel och att föreningen för nämnden framlägger förslag till de ändringar som bör vidtas.

Enligt nu gällande bestämmelser kan brödsädens rymdvikt anges antingen i kg per hl eller i »holländska skålpund». I båda fallen använder man speciella spannmålsvägar, enlittersvägen resp. Thieles lilla börsvåg. Då det länge varit ett önskemål att slopa alternativet med viktsangivelse i holländska skålpund, är jordbruksnämnden för sin del beredd medverka till att rymdvikten inte längre anges i detta mått.

I detta sammanhang fäster nämnden uppmärksamheten på ett annat problem i fråga om rymdviktsbestämningen, som även tagits upp av föreningen Svensk spannmålshandel. De speciella vägarna för fastställande av rymdvikt har hittills inte varit föremål för justeringsplikt. Föreningen har föreslagit, att frågan om obligatorisk justeringsplikt för denna vägapparat upptas till utredning av de sakkunniga som tillkallats för översyn av gällande lagstiftning om mått och vikt. Nämnden förordar, att utredningsuppdraget till dessa sakkunniga skall omfatta jämväl det nu ifrågakvarande spörsmålet.

Såsom framgått av det föregående skall föreningen Svensk spannmålshandels inlösenskyldighet i fortsättningen omfatta praktiskt taget all brödsäd med tillfredsställande kondition oavsett mältningsgraden. Då de föreslagna prisregleringsskalorna inte tänkts sträcka sig ned till det teoretiskt lägsta falltalet, gäller sålunda inte någon egentlig prisreglering för brödsäd med mycket hög mältningsgrad, som till sin beskaffenhet helt är att hänföra till fodervera. Jordbruksnämnden föreslår, att för inlösen genom föreningen i stället ett visst bottenpris för varje år skall fastställas för vete och råg, och att detta bottenpris skall avvägas så att man erhåller en lämplig avvägning gentemot priset för egentlig fodersäd. Eftersom bottenpriset främst bör grundas på fodersädspriset, kan det — i sådana lägen då fodersädspriserna ligger relativt högt — tänkas att det pris, som enligt regleringsskalorna skulle gälla för ett visst brödsädsparti, blir lägre än botten-

priset. I sådana fall skall varan givetvis avräknas till (det högre) bottenpriset.

Det nya systemet förutsätter att ett visst stödpris fastställs även för fodersäd. Jordbruksnämnden föreslår, att det hittills praktiserade stödssystemet för fodersäd skall få gälla i varje fall för regleringsåret 1964/65, det sista inom nu gällande sexårsavtal. Nämnden anser emellertid att man inte bör binda sig för att för framtiden bibehålla detta system. Enligt nämndens uppfattning bör regleringssystemet för det kommande regleringsåret fungera på följande sätt.

Föreningen Svensk spannmålshandel fastställer på sedvanligt sätt ett inlösenpris för brödsäd av normal kvalitet att gälla från 1 april 1965, vilket pris skall regleras enligt de nu föreslagna prisregleringsskalorna. Snarast möjligt därefter fastställer jordbruksnämnden — som förutsätts erhålla bemyndigande härtill — efter förhandlingar med jordbrukets förhandlingsdelegation dels ett stödpris för fodersäd och dels ett bottenpris för brödsäd. I fråga om sistnämnda pris bör samråd ske med föreningen Svensk spannmålshandel.

I förevarande frågor har jordbruksnämnden samrått med jordbrukets förhandlingsdelegation, som tillstyrkt att prisregleringarna för brödsäd och fodersäd fr. o. m. 1964 års skörd anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad nämnden föreslagit.

Sammanfattningsvis kan om de nu framlagda förslagen på brödsäds- och foderregleringens område framhållas, att de avser bemyndigande för jordbruksnämnden att i huvudsaklig överensstämmelse med förslagen dels meddela bestämmelser om kvalitetsfordringar och prisregleringsskalor att gälla för inlösen av brödsäd av 1964 och senare års skördar, dels i fråga om 1964 års skörd fastställa stödpris för fodersäd och bottenpris för brödsäd och dels att för vete och råg fr. o. m. den 1 augusti 1964 fastställa en införselavgift, som med 1 kr. 65 öre per deciton överstiger den avgift, som skall utgå enligt hittills gällande bestämmelser.

Departementschefen

Giltighetstiden för det nu löpande sexårsavtalet närmar sig sitt slut. Såsom angivits i den senaste riksdagsberättelsen torde arbetet inom 1960 års jordbruksutredning pågå under hela år 1964. Med hänsyn till den väntade utredningens betydelse och omfattning torde förslag grundade på utredningens överväganden inte kunna föreläggas riksdagen i så god tid att beslut från statsmakternas sida är färdiga att tillämpas redan från och med den 1 september 1965. Jag ämnar därför i annat sammanhang föreslå, att statens jordbruksnämnd, efter medverkan av jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation, erhåller uppdrag att till Kungl.

Maj:t inkomma med förslag till provisoriska lösningar för tiden efter utgången av nästa regleringsår.

Innan jag övergår till att behandla de förslag i olika avseenden, vilka jordbruksnämnden framlagt och för vilka jag redogjort i det föregående, vill jag fästa uppmärksamheten på nämndens beräkningar rörande storleken av influtna eller inflytande införselavgiftsmedel under de tre sista regleringsåren av innevarande avtalsperiod. Såsom framgår av nämndens redogörelse har de under regleringsåret 1962/63 influtna avgiftsmedlen inte uppgått till sådant belopp att de kunnat täcka medelsbehovet för utgifter, som statsmakterna beslutat. Något över 10 miljoner kr. har därför måst tas i anspråk av odisponerade, fonderade införselavgiftsmedel. För innevarande och nästa regleringsår synes detta underskott komma att öka. Befintliga reserver torde därför, såvitt nu kan överblickas, helt komma att förbrukas under återstoden av avtalsperioden. Utvecklingen är huvudsakligen en följd av stegrade världsmarknadspriser på de jordbruksvaror som ligger till grund för avvägningen av införselavgifternas storlek. Detta förhållande är i och för sig ägnat att på ett gynnsamt sätt påverka inkomstutvecklingen inom det svenska jordbruket men måste också mana till återhållsamhet vid beslut om nya användningsområden för avgiftsmedel. Framför allt är detta fallet i den mån uppkommande utgifter skall bestridas av medel utanför den för den egentliga prisregleringsverksamheten avsedda, till 160 miljoner kr. utökade totalramen.

Såsom framgår av det föregående har jordbruksnämnden redogjort för vissa problem, som uppkommit i samband med tillämpningen av E F T A - k o n v e n t i o n e n . Nämnden har också framlagt ett förslag för att till viss del lösa dessa spörsmål. Nämnden föreslår sålunda att medel anvisas över riksstaten för att täcka kostnaderna för den prisutjämning som intill den 31 augusti 1963 bestridits av införselavgiftsmedel inom den för respektive år gällande totalramen. Den berörda prisutjämningen har avsett äggalbumin och vissa stärkelseprodukter (dextrin m. m.). Beträffande sistnämnda vara har prisutjämningen bekostats förskottsvis och i avvaktan på en slutlig reglering genom att odisponerade avgiftsmedel för matpotatis anlåtats. Jag finner det lämpligt att ta ställning till denna fråga först då jordbruksprisregleringens utformning efter regleringsåret 1964/65 bättre kan överblickas och är därför inte beredd att i år förordna att hittillsvarande arrangemang på detta område ändras. Jordbruksnämnden har, med instämmande av jordbrukets förhandlingsdelegation, förklarat sig ha för avsikt att inkomma med förnyad framställning i kvarstående EFTA-problem. Jag anser detta vara ett ytterligare skäl till att dröja med ett avgörande i ämnet.

Mot jordbruksnämndens förslag att sänka införselavgiften på v a s s l e - p u l v e r har jag intet att invända.

Vidare tillstyrker jag i likhet med jordbruksnämnden och under hänvisning till vad som anförts beträffande stödet åt spånadslinhanteringen i proposition till 1963 års riksdag (prop. 1963:134, s. 27), att Gotlands hampodlareförening u. p. a. medges uppskov med de under åren 1964 och 1965 till betalning förfallande amorteringarna på och räntorna för föreningens lån från hemslöjdslånefonden. Den i nämnda proposition förutskickade utredningen har nu tillsatts och påbörjat sitt arbete. Utredningen skall behandla såväl spånadslin- som hamphanterings problem på längre sikt.

Nämndens förslag att till 1960 års jordbruksutredning överlämna föreliggande material i frågan om stödet åt fläskproduktionen och fodersädsproduktionen föranleder inte heller någon erinran från min sida.

Kvalitetsarbetet för ägg har, som framgår av jordbruksnämndens redogörelse, gjort goda framsteg. Den medelsram för ändamålet, som 1962 års riksdag anvisat, har visat sig otillräcklig då praktiskt taget samtliga äggpackerier av betydelse anslutit sig till arbetet. De har också överlag uppnått uppställda kvalitetskrav. Även om det ursprungliga syftet med detta arbete därigenom kan sägas ha uppnåtts och en avveckling av denna stödform därför i och för sig kan diskuteras, vill jag inte motsätta mig att kvalitetsarbetet intensifieras under tiden fram till utgången av regleringsåret 1964/65 i huvudsaklig överensstämmelse med nämndens förslag. Jag vill emellertid betona, att det ekonomiska stödet åt detta arbete inte får betraktas som permanent.

Jordbruksnämndens förslag i vad avser klassificering av renkött, m. m. kan jag inte för närvarande biträda. Jag anser, att denna fråga bör anstå till dess det pågående arbetet med spørsmålet om veterinärbesiktning av renkött givit ett mera påtagligt resultat.

Inte heller är jag beredd att medverka till att införa exportsubventioner för utsädespotatis.

Frågan om bidrag till lagerhus för potatis vid lantbrukshögskolan bör prövas i samband med att ställning tas till de byggnadsåtgärder vid högskolan som projekteras genom byggnadsstyrelsens försorg. Jag vill därför inte nu föreslå att medel anvisas för ändamålet.

Frågan om en omläggning av kvalitetsbestämmelserna vid inlösen av brödsäd har berörts i flera tidigare prisregleringspropositioner, senast i propositionen 1963:134. Jordbruksnämnden har nu anmält, att kvalitetsbestämmelser och prisregleringsskalor baserade på den s. k. falltalsmetoden utarbetats. Förutsättningar föreligger därför att införa nya analys- och avräkningsförfaranden från och med 1964 års skörd av brödsäd.

Såsom framgår av nämndens skrivelse, vilken refererats i det föregående, har prisregleringsskalorna konstruerats så att den nya kvalitetsbedömningen inte skall ha någon inverkan på odlarnas samlade inkomster. Dessa skall alltså bibehållas vid oförändrad nivå, även om det för odlarna individuellt och jämväl regionalt måste innebära större eller mindre förändringar. Nämnden har också framhållit, att de föreslagna bestämmelserna är grundade främst på teoretiska bedömanden och att de därför efter ett eller annat års erfarenhet kan behöva ses över. För egen del anser jag, trots den osäkerhet som är förknippad med den av nämnden föreslagna reformen, att det är angeläget att de av nämnden föreslagna bestämmelserna sätts i kraft. Kungl. Maj:t torde böra inhämta riksdagens godkännande av dessa bestämmelser.

Den nya kvalitetsbestämningsmetoden medger en betydligt större noggrannhet, då eventuella mälningssskador fastställs. För att premiera leverans av brödsäd med inga eller endast obetydliga mälningssskador har de nya prisregleringsskalorna konstruerats så att ett successivt stigande kvalitetstillägg om maximalt 3 procent skall utgå för brödsäd av särskilt hög kvalitet. Då avräkningspriset baseras på ett grundpris av 55 kr. per deciton utgör alltså det högsta tänkbara tillägget 1 kr. 65 öre per deciton. Importerad brödsäd är nästan undantagslöst helt omäلتad. Den är alltså i klass med den svenska brödsäd som erhåller maximitillägget. På grund härav och då inlösenpriset för normalkvalitet fastställs med utgångspunkt från priset på importvara anses införselavgiften för brödsäd böra höjas med motsvarande belopp. Den inhemska varans konkurrenskraft kan eljest inte bibehållas. Jag finner mig därför böra biträda nämndens förslag att den 1 augusti 1964 genomföra en avgiftshöjning av nu nämnd storlek. De medel som inflyter till följd av detta extra gränsskydd får anses ha en speciell karaktär och kan inte saklöst användas på samma sätt som andra regleringsmedel. De bör därför, i likhet med vad nämnden föreslår, avsättas på ett särskilt konto för att disponeras på sätt Kungl. Maj:t framdeles beslutar.

På samma sätt som särskilt tillägg utgår för brödsäd med ringa mälningssskador skall successivt ökande prisavdrag göras för brödsäd med svårare mälningssskador. Den hittillsvarande tröskeln mellan formellt fullgod och icke fullgod brödsäd slopas därigenom. Detta innebär att föreningen Svensk spannmålshandels inlösenkyldighet måste utsträckas att omfatta all icke denaturerad eller betad brödsäd, som uppfyller uppställda minimikrav i fråga om kondition, vattenhalt, halt av sönderslagna och djurättna kärnor eller av främmande beståndsdelar.

De föreslagna prisregleringsskalorna har inte tänkts sträcka sig ner till det teoretiskt lägsta falltalet. Någon egentlig prisreglering har således inte tänkts gälla för brödsäd med mycket hög mälningsgrad, vilken helt är att hänföra till fodervara. För denna vara skall i stället fastställas ett bottenpris. Detta skall stå i lämplig relation till ett för fodersäd garanterat stöd-

pris, som förutsatts skola ingå i det föreslagna systemet. Jordbruksnämndens förslag i här föreliggande avseende kan jag biträda. Stödpriset för fodersäd bör dock på förslag av nämnden fastställas av Kungl. Maj:t.

Jag har inte heller något att invända mot nämndens förslag i vad rör prisreglering för proteinhalt för vete eller för halt av främmande beståndsdelar. Vad nämnden föreslagit beträffande bestämning av brödsädens rymdvikt föranleder ingen erinran från min sida. Det torde få ankomma på chefen för finansdepartementet att ta ställning till förslaget om utredning av frågan om justeringsplikt för spannmålsvägar.

I fråga om storleken och användningen av införselavgiftsmedel på jordbrukets område har i det föregående lämnats en redogörelse för vissa av jordbruksnämnden gjorda beräkningar och förslag. I likhet med nämnden vill jag framhålla osäkerheten i beräkningarna för regleringsåren 1963/64 och 1964/65 till följd av bland annat spärreglernas verkningar och svårigheterna att förutse importutvecklingen. Beräkningarna föranleder eljest inte någon erinran från min sida.

Summan av de införselavgiftsmedel, som belöper på import under *regleringsåret 1962/63*, uppgår enligt jordbruksnämndens redogörelse till omkring 227,8 miljoner kr. Av detta belopp har enligt riksdagens beslut tagits i anspråk något över 2 miljoner kr. för andra ändamål än egentlig prisregleringsverksamhet på jordbruksområdet. Av därefter återstående belopp, cirka 225,8 miljoner kr., hänför sig omkring 61,9 miljoner kr. av införselavgifterna för brödsäd till sådan brödsädsimport, som föranletts av att motsvarande kvantiteter inhemsk brödsäd måste utföras till utlandet eller nyttiggöras för foderändamål inom landet. Beloppet synes böra överföras till föreningen Svensk spannmålshandel för att täcka de vid ifrågavarande försäljningar lämnade bidragen. Vidare hänför sig cirka 18,5 miljoner kr. till införselavgifter för fodermedel utöver den för fodermedelsavgifter angivna normalramen. Sådan ökad avgiftsbeläggning har enligt vad som anfördes vid 1959 års riksdag inte inneburit något inkomsttillskott till jordbruket, eftersom jordbrukarna själva fått bära den därav föranledda prishöjningen. De överskjutande införselavgifterna för fodermedel bör därför, i den mån de inte erfordras för stödköp av fodersäd, av jordbruksnämnden fördelas i enlighet med de regler, som gäller för fördelning av fodermedelsavgifter. Av avgiftsintäkterna för regleringsåret 1962/63 hör också, såsom nämnden föreslagit, avföras ett belopp om cirka 5,7 miljoner kr. såsom avbetalning på sockerregleringens skuld till fettclearingkassan. Av införselavgiftsmedlen för regleringsåret 1962/63 återstår således ett belopp av (225,8 — 61,9 — 18,5 — 5,7) 139,7 miljoner kr. För att regleringsåret 1962/63 på de olika regleringsgrenarna kunna fördela hela det enligt riksdagens beslut fastställda rambeloppet av 150 miljoner kr. har därför i en-

lighet med lämnat bemyndigande måst tas i anspråk odisponerade införselavgiftsmedel, som influerats under tidigare regleringsår. Det därefter återstående beloppet av odisponerade avgiftsmedel från tidigare regleringsår jämte den därå per den 1 januari 1964 upplupna räntan uppgår till sammanlagt 56,3 miljoner kr.

Enligt den av jordbruksnämnden verkställda reviderade beräkningen redovisas, jämfört med de uppskattningar, som gjordes av nämnden i februari 1963, en minskning för de under *regleringsåret 1963/64* inflytande införselavgifterna med 14 miljoner kr. till omkring 187,7 miljoner kr. För dessa medel har jordbruksnämnden såsom framgått av det föregående — inom en totalram av 160 miljoner kr. — upprättat en preliminär fördelningsplan. Såsom tillhörande normalramen har därvid av införselavgifterna för fodermedel endast medräknats 21,5 miljoner kr. och av införselavgifterna för importerad brödsäd m. m. har icke medtagits avgifterna för sådan import, som föranleds av att motsvarande kvantiteter inhemsk brödsäd till följd av kvalitativa brister — med bidrag av regleringsmedel ej understigande införselavgifterna — måste utföras till utlandet eller nyttiggöras för foderändamål inom landet. Den av nämnden föreslagna planen föranleder ingen erinran från min sida. Vad nämnden i övrigt anfört rörande medelsbehov och fördelning av avgiftsmedel kan jag också godta.

I detta sammanhang vill jag erinra om att av de medel, som under regleringsåret 1963/64 inflyter utöver totalramen, skall enligt riksdagens beslut högst 1 miljon kr. ställas till förfogande för Sveriges potatisodlares riksförbund för effektivisering av matpotatisodlingen m. m., 100 000 kr. utgå till SMAK för upplysning på matpotatisområdet, 30 000 kr. ställas till veterinärstyrelsens förfogande för att täcka styrelsens kostnader vid importkontroll av animala livsmedel, högst 100 000 kr. anvisas för att täcka veterinärstyrelsens utgifter för pastöriseringskontrollen och 50 000 kr. utgå till Sveriges utsädesförening såsom bidrag till föreningens kostnader för potatisförädlingsverksamheten. Därjämte skall av de utöver ramen inflytande importavgifterna bestridas utgifterna för prisutjämning på torkat äggalbumin och kärnbindemedel.

I fråga om de för *regleringsåret 1964/65* inflytande införselavgiftsmedlen visar jordbruksnämndens beräkningar en total inkomst av 166,6 miljoner kr. Av de i detta belopp ingående införselavgiftsmedlen för matpotatis bör i enlighet med tidigare riksdagsbeslut högst 1 miljon kr. ställas till förfogande för Sveriges potatisodlares riksförbund för effektivisering av matpotatisodlingen m. m. Vidare torde liksom under senare år för de under regleringsåret 1964/65 inflytande införselavgifterna för slaktvaror och slaktdjur 30 000 kr. höra utgå för att täcka veterinärstyrelsens kostnader för importkontroll av animala livsmedel. Ur de under regleringsåret 1964/65 inflytande införselavgiftsmedlen bör även utgå ett belopp av högst 120 000

kr. för att av veterinärstyrelsen användas till att bestrida de statliga kostnaderna för pastöriseringskontrollen under budgetåret 1964/65. En mindre ökning av bidraget till SMAK:s upplysningsverksamhet finner jag motive-
rad. Under hänvisning till vad jag anfört i årets statsverksproposition (bil. 11, s. 70) bör SMAK därför av medel utöver totalramen tilldelas ett belopp av sammanlagt 125 000 kr. Vidare bör Sveriges utsädesförening alltjämt er-
hålla 50 000 kr. såsom bidrag till föreningens kostnader för potatisföräd-
lingsverksamheten. Dessutom skall av de utöver ramen inflytande införsel-
avgifterna bestridas utgifter för prisutjämning på torkat äggalbumin och
kärnbindemedel.

Inom den för nästa regleringsår fastställda totalramen, 160 miljoner kr.,
torde liksom hittills inflytande införselavgiftsmedel i mån av behov av jord-
bruksnämnden bära överföras till de olika regleringsföreningarna m. m. på
jordbrukets område och användas i enlighet med följande.

Införselavgifterna för brödsäd och brödsädsprodukter bör tillföras Svensk
spannmålshandel, ekonomisk förening, dock att, som redan nämnts, den
särskilda tilläggsavgiften av 1 kr. 65 öre per deciton, vilken tillkommer så-
som en följd av de ändrade reglerna för kvalitetsbestämning av brödsäd,
skall av nämnden avsättas till ett särskilt konto. Införselavgifterna för är-
ter, bönor, hamprö och fodermedel samt malt bör inom angiven normal-
ram användas för prisregleringarna för ägg, slaktvaror, mjölk och mejeri-
produkter genom respektive Sveriges export- och importförening för ägg,
u. p. a., Svensk kötthandel, ekonomisk förening, och Svenska mejeriernas
riksförening u. p. a. Medlen bör, i enlighet med vad som gäller under inne-
varande regleringsår, av jordbruksnämnden fördelas mellan de olika ända-
målen efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, därvid avgif-
terna för majs och kli i första hand skall tillföras äggprisregleringen. Här-
utöver bör ifrågavarande införselavgiftsmedel, liksom under innevarande
regleringsår, kunna tas i anspråk för stödköp av fodersäd, om Kungl. Maj:t
så finner lämpligt, samt för bidrag vid export av kött och fjäderfä. I fråga
om matpotatis och matpotatisprodukter bör införselavgiftsmedlen i mån av
behov — sedan högst 1 miljon kr. ställts till förfogande för Sveriges pota-
tisodlares riksförbund för effektivisering av matpotatisodlingen m. m. och
125 000 kr. utgått till SMAK för upplysningsverksamhet på matpotatisområ-
det samt 50 000 kr. utgått till Sveriges utsädesförening såsom bidrag till
föreningens kostnader för potatisförädlingsverksamheten — tillföras Sveri-
ges stärkelseproducenters förening för den föreningen åliggande prisregle-
ringen för potatis samt enligt Kungl. Maj:ts bestämmande förskottsvis för
den särskilda prisutjämning på stärkelseområdet, som kan visa sig erforder-
lig till följd av EFTA-konventionen. Stärkelseföreningen bör vidare er-
hålla de under nästa regleringsår inflytande införselavgifterna för stärkelse
och stärkelseprodukter för att användas för prisreglering på fabrikspotatis-

området. Införselavgifterna för socker bör i enlighet med beslut av 1960 års riksdag (prop. 132; JoU 26; rskr. 184) tillföras jordbruksnämndens regleringsfond för socker och användas för pristillägg på sockerregleringens område. Vissa merbelopp, vilka uppstått eller uppstår i samband med sockeravgifternas höjning vid utlösning av treprocent- och inkomstreglerna — inberäknat medel som överförs till regleringsfonden till följd av föreningen Svensk sockerhandels verksamhet — skall emellertid användas till att gälda fondens skuld till jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror. I fråga om fettvaror och fettråvaror bör införselavgiftsmedlen liksom hittills dels användas för regleringsbidrag, dels tillföras Sveriges oljeväxtintressenter, förening u. p. a., för att täcka förluster i samband med inlösen av svenskt oljeväxtfrö samt för stöd åt linodlingen. Införselavgifterna för mjölk och mejeriprodukter m. m. bör tillföras Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa för prisreglering på mejeriområdet. Införselavgifterna för slaktvaror och slaktdjur (annat än fjäderfä) bör för prisregleringen för kött och fläsk m. m. tillföras föreningen Svensk kötthandel. Införselavgifterna för ägg, äggprodukter och fjäderfäkött samt levande fjäderfä bör överföras till Sveriges export- och importförening för ägg för att användas för prisregleringen av dessa varor.

Jordbruksnämnden bör liksom tidigare upprätta en preliminär fördelningsplan för användningen av införselavgiftsmedlen. Jag erinrar i detta sammanhang om vad jag tidigare anfört rörande den utvidgade kvalitetskontrollen för ägg och föreslår att utgifterna för denna under tiden intill utgången av regleringsåret 1964/65 må bestridas av medel inom totalramen utan hinder av den av 1962 års riksdag fastställda maximeringen av 1,7 miljoner kr.

I fråga om användningen under nästa regleringsår av interna regleringsavgifter och av motsvarande kompensationsavgifter bör i enlighet med vad nämnden föreslagit gälla samma föreskrifter som för närvarande.

Införselavgiftsmedel och andra regleringsmedel på jordbrukets område får enligt bemyndigande av 1963 års riksdag inom en ram av 1 miljon kr. efter jordbruksnämndens medgivande disponeras av regleringsföreningarna på jordbrukets område för upplysningsverksamhet inom föreningarnas intresseområden. Jordbruksnämnden har hemställt om ett motsvarande bemyndigande för regleringsåret 1964/65. Häremot har jag intet att erinra.

I årets statsverksproposition har, som tidigare nämnts, Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition, till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret

1964/65 beräkna ett förslagsanslag av 155 miljoner kr. Anslaget avser allmänt mjölkpristillägg, stöd åt odling och beredning av hampa m. m., prisutjämning av vissa jordbruksreglerade råvaror till livsmedelsindustrin samt diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen.

Medelsbehovet för allmänt mjölkpristillägg under regleringsåret 1964/65 har av jordbruksnämnden beräknats till 98 miljoner kr. eller till ett 3,5 miljoner kr. lägre belopp än för innevarande regleringsår. Mot nämndens beräkning har jag intet att erinra.

Till stöd åt odlingen och beredningen av hampa samt till vissa odlingsförsök m. m. avseende spånadsväxter bör såsom jordbruksnämnden föreslagit för nästa budgetår beräknas samma medelsbehov som för innevarande budgetår eller 700 000 kr.

Vad angår prisutjämningen för råvaror till livsmedelsindustrin har jordbruksnämnden för budgetåret 1964/65 räknat med ett medelsbehov av cirka 55 miljoner kr., vilket innebär en ökning med 5 miljoner kr. i jämförelse med det belopp, som för ändamålet anvisats för innevarande budgetår. Ökningen beror på verkningarna av jordbrukets spärregler. Nämndens beräkning av medelsbehovet finner jag böra godtas.

För att bestrida diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen bör i enlighet med nämndens beräkning av anslaget för budgetåret 1964/65 få disponeras ett belopp av högst 1,1 miljon kr. Ur detta belopp bör utgå förslagsvis 400 000 kr. till fortsatt stöd åt ullproduktionen, högst 200 000 kr. till ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för handhavande av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter samt 500 000 kr. till oförutsedda utgifter att disponeras efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Av sistnämnda belopp om 500 000 kr. bör Kungl. Maj:t, på samma sätt som gäller för innevarande budgetår, få anvisa medel för att bestrida kostnader för skördeuppskattning och administration i samband med det permanenta skördeskadestyddet.

Med hänsyn till vad jag nu förordat torde Kungl. Maj:t böra hemställa att till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1964/65 anvisas ett förslagsanslag av 155 miljoner kr.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels lämna utan erinran vad i det föregående anförts beträffande användningen av de medel, som influtit under regleringsåret 1962/63 eller tidigare regleringsår och som influtit eller inflyter under regleringsåren 1963/64 och 1964/65 genom upptagande av införselavgifter, ävensom av andra i samband med jordbruksregleringen under nämnda regleringsår influtna eller inflytande avgiftsmedel

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medge Gotlands hampod-

Kungl. Maj:ts proposition nr 77 år 1964

lareförening uppskov med erläggande av de under åren 1964 och 1965 till betalning förfallande amorteringarna på och räntorna för föreningens ur hemslöjdslånefonden beviljade lån

dels godkänna vad i det föregående förordats såvitt avser omläggningen av prisregleringen för brödsäd, m. m.

dels till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

B. Siöalth